

**Powiatowa Poradnia
Psychologiczno-Pedagogiczna
w Bodzentynie**

Nowy adres strony poradni:
samorząd.gov.pl/web/pppp-bodzentyn

„Szkolna Ocena Funkcjonalna” (SzOF)

mgr Aleksandra Wypych- psycholog, specjalista psychoterapii dzieci i młodzieży

Ocena funkcjonalna a diagnoza kryterialna

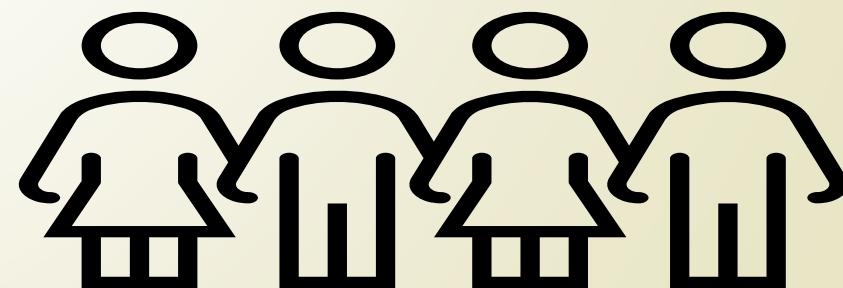
Ocena funkcjonalna	Diagnoza kryterialna
• wielowymiarowy proces rozpoznania i opisu stanu funkcjonowania osoby, • rozeznanie zasobów, • identyfikacja deficytów.	• rozpoznanie zaburzenia, • konkretna jednostka chorobowa.

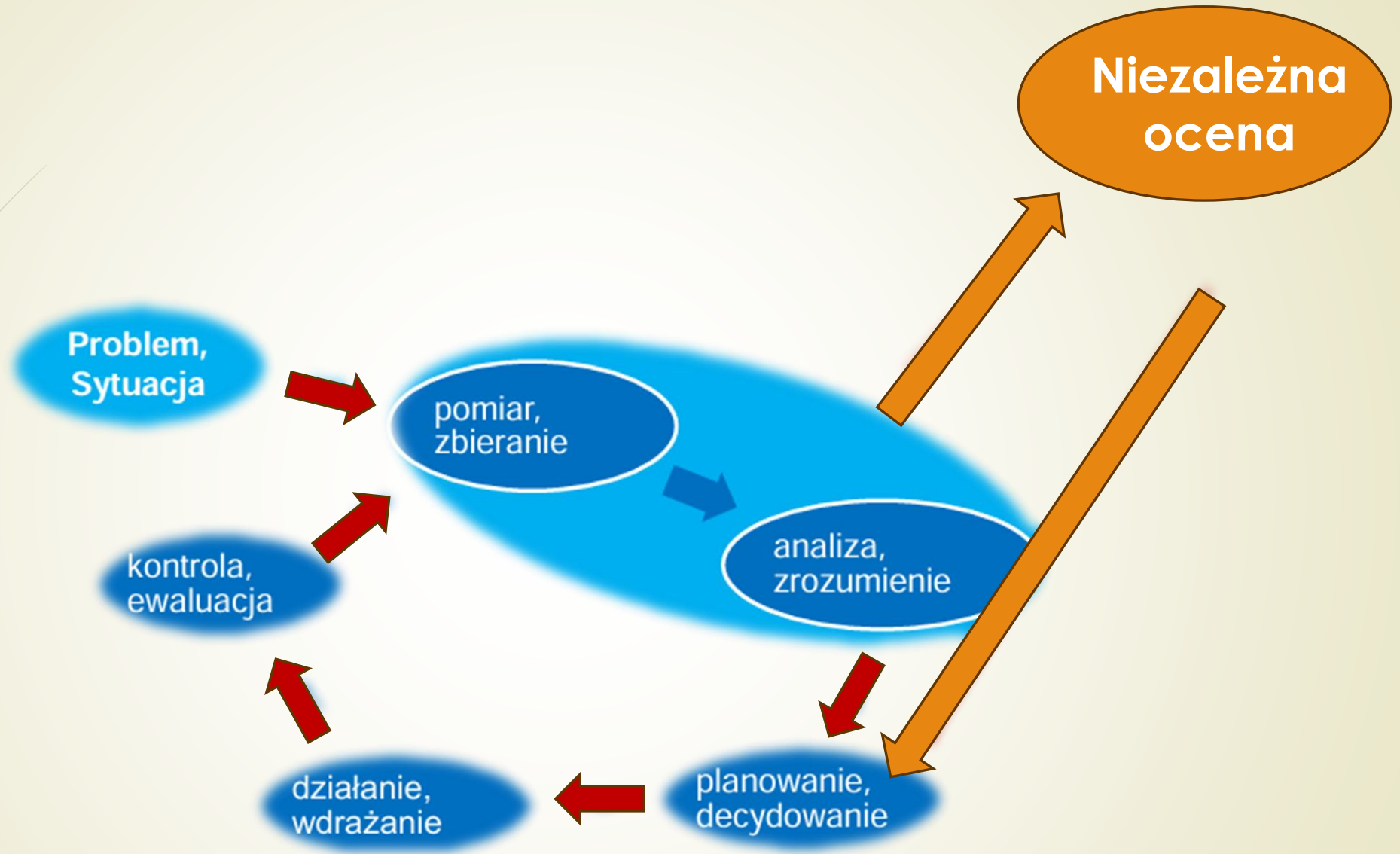
Celem SzOF jest odpowiedź na pytania:

- ▶ Jakiego rodzaju wsparcie jest potrzebne uczniom z daną trudnością?
- ▶ Jakie działania muszą być wprowadzone przez otoczenie?
- ▶ Kto jest odpowiedzialny za realizację oraz koordynację działań wspierających?

Na podstawie tych pytań można zdecydować, czy uczeń dysponuje odpowiednimi predyspozycjami, aby mógł być efektywnie wspierany i kształcony przy zachowaniu istniejących warunków otoczenia (skład klasy, wielkość, dostępność).

Sama wiedza, że jeden uczeń cierpi na zespół ADHD (zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi), drugi cierpi na porażenie dziecięce, w związku z czym porusza się na wózku inwalidzkim, a jeszcze inny nie mówi, nie wystarczy do tego, aby zaplanować odpowiednio przebieg zajęć i podjąć odpowiednią, decyzję w kwestii podjęcia dalszych działań.

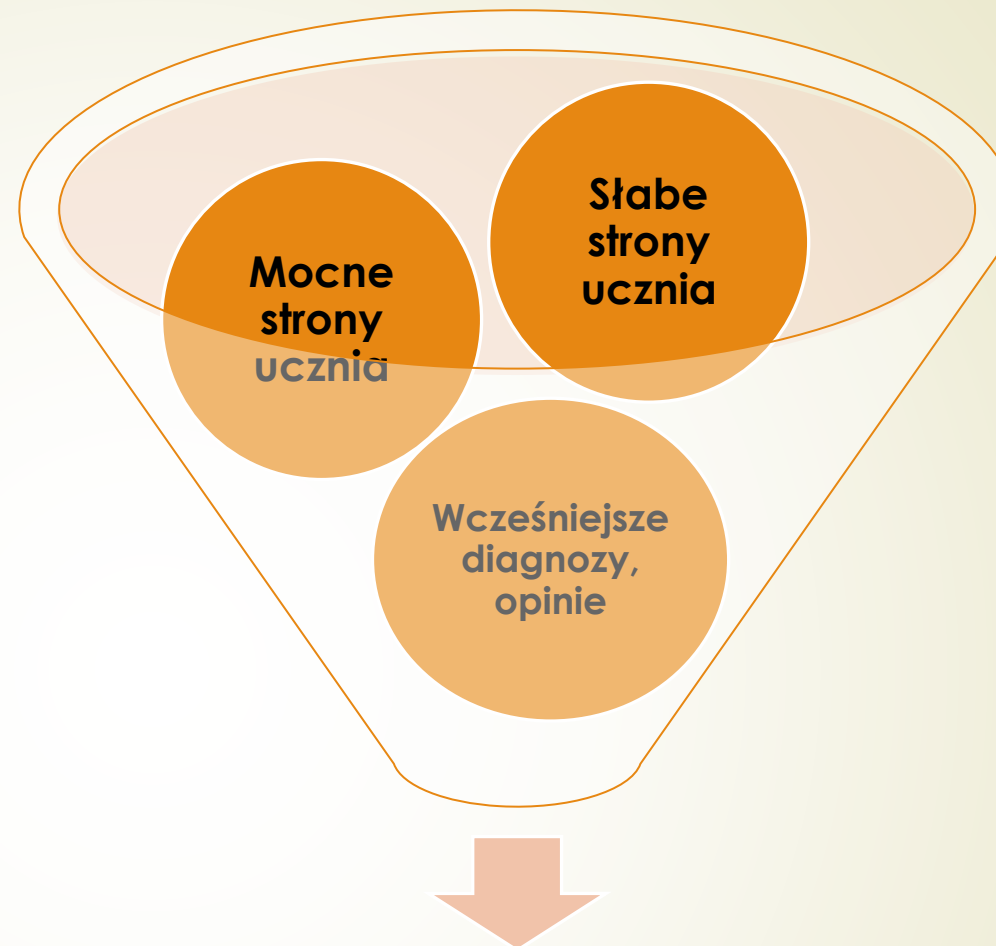

Procedura realizacji Szkolnej Oceny Funkcjonalnej

- Ocena funkcjonalna nie powinna być traktowana jako proces, w którym powinno uczestniczyć każde dziecko, ponieważ nie ma ona charakteru **klasycznych badań przesiewowych** w kierunku diagnozy jakiegoś problemu.
- Proces Szkolnej Oceny Funkcjonalnej zawsze ma **charakter responsywny** – jest odpowiedzią na zauważoną przez dziecko, jego rodzica lub nauczyciela trudność w zakresie codziennego pomyślnego funkcjonowania w środowisku domowym lub szkolnym.

Proces Szkolnej Oceny Funkcjonalnej – w pigułce...

decyzje o wsparciu edukacyjno-specjalistycznym dla ucznia

rekomendacje do dalszych etapów oceny funkcjonalnej

Wspólna ocena sytuacji:

Metoda ta wspiera proces wzajemnego zrozumienia oraz czasami pozwala na poznanie innych perspektyw danej sytuacji.

Zanim zostaną opracowane działania wspierające oraz propozycja zmian, ważne aby znaleźć odpowiedź na pytania:

Co?

- Co jest problemem- na czym polegają trudności?

Kto?

- Kto ma problem/trudności?
- Czy ktoś cierpi z powodu zaistniałej sytuacji?

Gdzie i kiedy?

- Gdzie przejawia się problem?
- Kiedy pojawiają się trudności?

Jak?

- Jak poważny jest problem?

Dlaczego?

- Dlaczego pojawia się dany problem?

Zrozumienie problemu oraz formułowanie celów

- W idealnej sytuacji dzięki wymianie stanowisk pomiędzy wszystkimi uczestnikami możliwe jest wspólne zrozumienie problemu.
- Stanowi to podstawę do zrozumienia istoty problemu oraz zaplanowania działań.
- Podczas rozmowy należy opisać działania oraz określić priorytety.
- Osoby odpowiedzialne za realizację podjętych ustaleń otrzymują zadanie.
- Ponadto ustala się wspólne zweryfikowanie przyjętych celów.

Wspólne omówienie problemu oraz zaplanowanie działań zwiększa transparentność danej sytuacji oraz stanowi punkt wyjścia do znalezienia skutecznego rozwiązania.

Uczestnicy konsultacji

- W każdym indywidualnym przypadku należy indywidualnie ocenić, które osoby (nauczyciel, pedagog, rodzice, uczniowie, terapeuta, psycholog, dyrektor) wezmą udział w konsultacjach.
- Uczestniczyć powinni **„wszyscy Ci, których udział jest ważny i nie do zastąpienia”** oraz **„tak mało osób, jak tylko jest możliwe”**.
- Konsultacje powinna moderować zawsze jedna osoba.

Koordynator KSzoF

- Dyrektor szkoły wyznacza osobę lub osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie procesu oceny funkcjonalne **koordynatora** Szkolnej Oceny Funkcjonalnej dla danego ucznia.
- W zależności od m.in. wielkości placówki rolę tę może pełnić pedagog specjalny, psycholog szkolny czy pedagog szkolny. Może to także być – po odpowiednim przeszkoleniu – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej pracujący z daną klasą czy wychowawca klasy.

Każdy uczestnik przygotowuje się do wspólnej rozmowy poprzez:

- **Zrozumienie:**

Określenie istoty problemu z własnej perspektywy z jakim zмага się dziecko.

- **Badanie:**

Jakich obszarów życia ten problem dotyczy?

- **Identyfikację:**

Na które aktywności z wybranych obszarów życia ma wpływ?

- **Ocenę:**

Jak silny jest ten problem?

Jakie dziecko ma mocne strony?

Jako podstawę do wspólnego omówienia problemu warto zwrócić uwagę na następujące obszary:

- Nauczanie ogólne
- Przyswajanie mowy oraz tworzenie wyrazów
- Czytanie i pisanie
- Wiedza matematyczna
- Radzenie sobie z wyzwaniami
- Komunikacja
- Poruszanie się i mobilność
- Troszczenie się o samego siebie
- Kontakt z innymi ludźmi
- Czas wolny, relaks i poczucie wspólnoty

- Informacje zebrane od poszczególnych osób staną się podstawą do rozmowy na temat potrzeb i możliwości ucznia oraz jego funkcjonowania w szkole.
- Osobista i przemyślana ocena danych obszarów, ma stanowić punkt wyjścia do rozmowy, a następnie do zaplanowania adekwatnego wsparcia dla ucznia.

Przebieg rozmowy

I.	Przygotowanie	Każda osoba, która bierze udział w rozmowie, powinna sobie przemyśleć istotę problemu. Dzięki temu możliwe jest dobre przygotowanie do rozmowy. Każdy może ocenić problem z własnej perspektywy.
II.	Konfrontacja wraz z przywitaniem ok. 10-15 minut	Po krótkim przywitaniu oraz wymianie informacji nt. oceny sytuacji poprzez skonfrontowanie formularzy przygotowawczych widać, jakie obszary zostały ocenione podobnie, a jakie w sposób różniący się. Dane te należy nanieść na pierwszej stronie formularza.
III.	Wybór ok. 10 minut	Wspólnie należy zdecydować, jakie obszary (maks. 2) zostaną omówione. Oprócz obszarów, które zostały określone za problematyczne (dostarczające trudności), godne uwagi są również te ocenione w sposób niejednoznaczny oraz te pozytywne.
IV.	Zrozumienie ok. 15-20 minut	Wybrane zagadnienia należy wspólnie omówić i zrozumieć. Należy je rozpatrzyć zarówno pod względem oddziaływania samego ucznia, jak i wpływu otoczenia.
V.	Planowanie ok. 15 minut	Na podstawie wspólnie omówionego problemu oraz wspólnego zrozumienia jego istoty należy postawić cele oraz ustalić działanie. Do planowania należy również wyjaśnienie obowiązków.

Ustalenie planu wsparcia edukacyjno-specjalistycznego

Po analizie zespół konsultacyjny:

1. Opracowuje plan wsparcia edukacyjno-specjalistycznego (**INDYWIDUALNY PLAN EDUKACYJNY**).
2. Wybiera jeden lub dwa obszary, gdzie podjęte zostaną działania wspierające.
3. Precyzyjne określa cele wsparcia i działań, które będą podejmowane przez różne osoby.
4. **Rekomenduje proponowany poziom wsparcia:**
 - poziom 1. Wsparcie w trakcie bieżącej pracy z uczniem,
 - poziom 2. Wsparcie dodatkowe,
 - poziom 3. Wsparcie specjalistyczne.

I poziom (niewielkie trudności)

- monitorowani funkcjonowania dziecka,
- przebiega zasadniczo w trakcie **bieżącej pracy** (podczas lekcji, w trakcie pobytu w świetlicy szkolnej, bibliotece szkolnej itp.).

I i II poziom trudności osoby uczącej się określany jest na podstawie szkolnej oceny funkcjonalnej oraz analizy dokumentacji z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (jeśli takie występuje).

II poziom (średnie nasilenie)

- pogłębione czynności diagnostyczno-terapeutyczne,
- obejmuje dodatkowe zajęcia i oddziaływania edukacyjne oraz specjalistyczne (indywidualne i grupowe).
- realizowane jest przy udziale dodatkowego nauczyciela zatrudnionego w szkole, wykonującego czynności wspierające dla zespołu klasowego/grupy,

III poziom (trudności o dużym nasileniu)

- wielospecjalistyczne **wsparcie**,
- z wykorzystaniem zasobów zarówno szkoły, jak i środowiska lokalnego,
- działania uzupełniane są wsparciem innych niezbędnych podmiotów dostępnych w środowisku lokalnym.

Od **6 października 2025 r.** Ministerstwo Edukacji Narodowej uruchomiło **Portal Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego**.

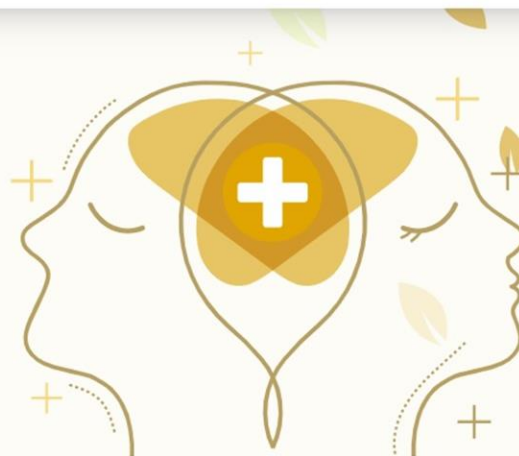
To miejsce, gdzie nauczyciele, psychologowie, pedagodzy oraz rodzice mogą skorzystać z darmowych narzędzi przesiewowych i diagnostycznych pomagających w codziennej pracy z dziećmi i młodzieżą.

Portal Wsparcia
Edukacyjno-Specjalistycznego

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Narzędzia dla rodziców i osób niebędących pracownikami systemu oświaty

Narzędzia przesiewowe poszerzające wiedzę o codziennym funkcjonowaniu dzieci i młodzieży, wspierające wczesne wykrywanie trudności i planowanie działań wspierających ich rozwój i uczenie się. Narzędzia dostępne są bez rejestracji konta.

[Przejdź do narzędzi](#)

Narzędzia dla nauczycieli i specjalistów pracujących w jednostkach systemu oświaty

Narzędzia do oceny funkcjonalnej, wspierające realizację zadań związanych z rozpoznawaniem potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz planowaniem i udzielaniem im wsparcia w procesie indywidualnego rozwoju i uczenia się.

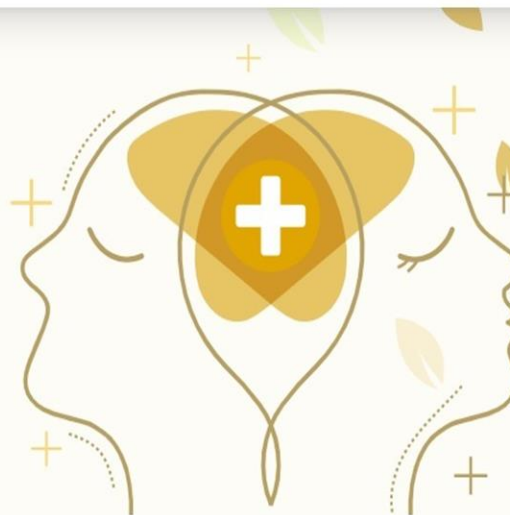
[Narzędzia diagnostyczne](#)

[Narzędzia przesiewowe](#)

[Szczegóły](#)

Na portalu dostępne są cztery narzędzia:

- **Skrining Rozwoju Małego Dziecka (SRMD)** – pomaga nauczycielom i opiekunom monitorować rozwój dziecka od 6 miesięcy do 6 lat.
- **Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF)** – przeznaczony dla nauczycieli uczniów w wieku 7–19 lat.
- **Kompleksowa Analiza Procesów Poznawczych (KAPP)** – narzędzie dla psychologów.
- **Objawy-Kompetencje-Cechy (OKC)** – narzędzie dla psychologów.

Narzędzia dla rodziców i osób niebędących pracownikami systemu oświaty

Narzędzia przesiewowe poszerzające wiedzę o codziennym funkcjonowaniu dzieci i młodzieży, wspierające wczesne wykrywanie trudności i planowanie działań wspierających ich rozwój i uczenie się. Narzędzia dostępne są bez rejestracji konta.

[Przejdź do narzędzi](#)

Narzędzia dla nauczycieli i specjalistów pracujących w jednostkach systemu oświaty

Narzędzia do oceny funkcjonalnej, wspierające realizację zadań związanych z rozpoznawaniem potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz planowaniem i udzielaniem im wsparcia w procesie indywidualnego rozwoju i uczenia się.

[Narzędzia diagnostyczne](#)

[Narzędzia przesiewowe](#)

[Szczegóły](#)

➡ KSzOF

Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF)

- (KSzOF) jest narzędziem służącym do oceny funkcjonalnej osoby uczącej się na wszystkich etapach szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSzOF) występuje w czterech wersjach: dla osób uczących się w klasach

I–III (52 twierdzenia),

IV–VI (52 twierdzenia),

VII–VIII (50 twierdzeń)

w szkołach ponadpodstawowych (54 twierdzenia).

Narzędzie to posiada wersję wypełnianą przez nauczyciela oraz rodziców.

Dziękuję za uwagę

Źródło:

Opracowane przy wykorzystaniu materiałów Ośrodka Rozwoju Edukacji będących efektem realizacji projektu pn.: „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w województwie świętokrzyskim” oraz pozycji „Ocena funkcjonalna – rola specjalistów i specjalistek szkolnych”. Autorzy: Zenon Gajdzica, Ewa Domagała-Zyśk, Beata Jachimczak, Radosław Piotrowicz, Edyta Widawska